

המאבק על הברכות, פרשת תולדות

בנות בפרשת תולדות אנחנו מתוודעות למלחמה בין עשו ליעקב על הברכות. הברכות של יצחק אבינו. מלחמה עמוקה ביותר, שבגלל רוצה עשו להרוג את יעקב "ויאמר עשו בלבו יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי" (בראשית, כד, מא'). יש מלחמה גדולה בין שני הכוחות הגדולים על הברכה.

יש מדרש אותיות דרבי עקיבא. כשרצה הקב"ה לברוא את העולם כל האותיות באו לפניו ובקשו שיברא בהן את העולם. קודם כל באה האות ת' וביקשה - בי תברא את העולם, אני האות של התורה, כתוב "תורה ציוה לנו משה" ציוה לנו משה...". אמר הקב"ה נכון, אבל כתוב "והתית תו על מצחות האנשים...". (יחזקאל, ט, ד') על מצח האנשים שאני הולך לאבדם אני שם ת' - זה אות של מות, אני לא יכול לברוא בך את העולם, לא יהיה לו קיום.

בקשה השין שיברא בה את העולם - השם המפורש שד' - מתחיל בשין. אמר לה - לא, כי את אות של שקר. בקשה ר' - אמרה אני לא שקר כתוב "ראש דברך אמת" ואני גם רפואה - אמר לה - לא, ר' זה רע וזה רשע. באה ק' - אמרה אני זה קדושה, בי מברכים "קדוש קדוש קדוש", אמר לה - לא, את אות של קללה. באה צ' - תברא בי, כתוב "צדיק אתה ה' וישר" "צדיק ה' צדקות אהב". אמר לה - לא, צרות באות ממך לישראל.

באה פ' - אמרה תברא בי אני זה פדיון, פדיון שבויים. אמר לה פ' זה פרוע, פרעה - לא. באה ע' - אמרה תברא בי כתוב "עיני ה' המה משוטטות בכל הארץ" (זכריה ד, י'). אמר לה - לא, ע' זה עריות, ועברות. ואני עתיד להשתמש בך כדי לעשות דין "ועיני רשעים תכלינה".

ככה באו לפניו כל האותיות אחת אחרי השניה עד שהגיעה האות ב'. אמרה - רצונך לבורא בי? שבי משבחות כל הבריות "ברוך ה' לעולם אמן ואמן" "ברכו ה' כל צבאיו". מיד אמר לה - כן. העולם צריך להברא בברכה. ברכת ה' זה צינור השפע האלקי, זה הטוב, ההצלחה, האושר, העושר, השמחה, הכל.

הענין של הברכות זה דבר עמוק מאד מאד. בזה העניין נברא העולם, כי כל דבר צריך את ברכת ה'. אז יש מלחמה ענקית בין הסט"א לקדושה על הברכה. "ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסף עצב עמה". ברכת ה' כוללת בתוכה עושר בנכסים ועושר ברוחניות ועושר בבנים ואושר ב-א'. היא כוללת הכל.

כשרבקה רואה ברוח הקודש שיצחק רוצה לברך את עשו, היא מיד שולחת את יעקב אבינו, שיביא לה גדיים, כדי שתעשה ליצחק מטעמים כאשר אהב. היא יודעת שאם יצחק ייתן את הברכה לעשו, אוי אוי, שלא נדע. זה אומר שהסטרא תשלוט בצינור השפע. חז"ל אמרו "שופריה דיעקב כשופריה אדם הראשון". צורתו ותוארו כעין אדם הראשון. המה המשמעות? מלמד אותנו הזוהר הקדוש שיעקב בא לתקן את חטא אדה"ר.

רבקה באה לתקן את חטא חוה אמנו. אמרה לו, הנחש עוד פעם הולך לעבוד עלינו. בגלל שאני החטאתי אותך בפעם הקודמת, עכשיו אני מתקנת, תשמע בקולי עכשיו. כתוב בזהר "עם ישר תתישר, עם עקש תתפתל" אתה לא יכול ללכת עם הסטרא ישר. תחשבו על המחבלים. נהיה ישרים איתם? עם הרשעים

האלה, הם ירצחו, יאנסו, ישחטו בשחיטות הכי אכזריות ואנחנו נהיה יפיפים מולם? לא. חייב להערים עליהם. לגנוב מהם חזרה את החיים שלנו.

עשו הוא כנגד הנחש. הנחש איפה הארס שלו? בפה. בזה הוא הורג. הורג בדיבור שלו. ככה כתוב על עשו "ויהי עשו איש יודע ציד. ויאבה יצחק את עשו כי ציד בפיו", ופירש רש"י, "ל, יודע ציד - לצוד ולרמות את אביו בפיו, ושואלו אבא איך מעשרין את המלח ואת התבן? מלח ותבן לא צריך לעשר, אבל הוא עשה את עצמו כאילו הוא צדיק וחסיד. ויצחק האמין לו. הוא חשב, וואו, להיות צדיק וחסיד שאתה יושב כל היום בבית מדרש לומד תורה זה לא אותו קושי ואותה רמה, כמו מי שצריך לצאת החוצה, להסתובב בעולם, בין הבריות ונשאר צדיק וחסיד. וואו, איזו רמה עשו!

איזו רמה של רמאות... על נמרוד כתוב **"הוא היה גבור ציד לפני ה'"** - המריד את כל העולם כנגד הקב"ה. הזוהר הקדוש כותב שהיה צד את הלבבות בפילוסופיה גבוהה. עשו, אותו עניין, לשון חלקלקה, מרמה את הבריות. מלכות אדם, המלכות של עשו, משולה לחזיר. למה מכל החיות האסורות דווקא החזיר הכי גרוע? עד שאסרו לגדל חזיר בארץ ישראל? כי הוא רמאי. הוא מראה את עצמו כאילו הוא בסדר. כי יש שני סימני טהרה, אחד פנימי ואחד חיצוני. הפנימי - מעלה גרה, והחיצוני - מפריס פרסה ושוסע שסע. החזיר לא מעלה גרה, אבל הוא מראה את הטלפיים שלו ואומר - אני טהור, תראו אני מפריס פרסה ושוסע שסע.

ככה כל מי שבא מצד עשו, מראה את עצמו טהור, מראה את עצמו יפה נפש, אבל שבע תועבות בלבו. זה הנחש שפיתה את חווה אמנו בכח פיו. בחלקלקות לשונו. רבקה יודעת שבמלחמה הזאת בין הקדושה לסטרא, מלחמה שנפתחה בימי אדם הראשון, נחש מול אדה"ר ותסתיים בימות משית, חייב לרמות את הקדושה, וזה המוטיב החוזר בכל שושלת בית דוד. יעקב עם שתי נשים אחרות, יהודה ותמר, רות ובוועז, דוד המלך, כולם באו בצורה עקומה. כי אחרת לא היו יכולים להגיע לעולם. האר"י ז"ל מסביר שבשביל להביא נשמות גדולות לעולם חייבים לרמות את הסטרא.

רבקה יודעת שאין מה לעשות, לא ילך ישר, לסטרא יש כאלה כוחות, שאי אפשר להתגבר עליה בדרך ישרה, וזה גם מול היצר הרע, צריך להערים עליו. "בתחבולות תעשה מלחמה" אתה רוצה לקום מוקדם ללמוד, היצר לא נותן - תדמיין את הקפה המתוק, תעשה בשביל זה, הוא ייתן לך - ואז תגנוב את הלימוד. אשה רוצה צניעות - היצר לא נותן לה, שתערים עליו. זה לא לתמיד, מה פתאום, זה רק לרגע, רק לשבת אני שמה כיסוי ראש. רק בשבת אני שמה חצאית...

אז רבקה מלבישה את יעקב בבגדי עשו, ושמה לו עורות גדיי עזים על הידיים כדי שיהיה שעיר. מכינה מטעמים - כדי לקבל את הברכות. יעקב מפחד שאם יתגלה, אבא שלו, במקום לברך אותו יקלל אותו. רבקה אומרת - "עלי קללתך בני", אל תפחד. כי זה תיקונים גבוהים מאד מאד, ששייכים לגן עדן בכלל. אדה"ר חטא וגורש מגן עדן. אין לו ברכה, צריך להחזיר את הברכה, צריך לחזור לגן עדן. אבל בפתח גן עדן יש את להט החרב המתהפכת, את הכרובים, זה מלאכי החבלה, זה הסטרא.

כתוב שכל אותו יום היה עשו צד צבאים וקושר אותם כדי להביא לאבא שלו, ובא מלאך ומתיר את הקשרים. צד פנסיונים וקושר אותם, בא מלאך ומפריחן. למה? כדי שיבוא יעקב ויטול את הברכות שהן יקרות של העולם (ילקוט שמעוני). בסופו של דבר נוטל יעקב את הברכות. יצחק מברך אותו, ברכה קצרה, כמה שורות אבל כוללת הכל: "ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירש. יעבדוך עמים וישתחו [וישתחו] לך לאמים. הוה גביר לאחיק וישתחו לך בני אמך. ארריך ארור ומברכיך ברוך" (בראשית כז, כח).

כשיעקב יוצא עשו נכנס, ויצחק מגלה שיעקב קיבל את הברכות. כתוב **"ויחרד יצחק חרדה גדלה עד מאד"**. כתוב ששתי חרדות חרד יצחק, אחת על גבי המזבח, ואחת כאן, והחרדה כאן היתה יותר גדולה מהחרדה שחרד על גבי המזבח.

יצחק יודע שלמי שהוא נתן את הברכות - זה שלו, אי אפשר להחזיר. זה 'אל חזור' לעולמי עולמים. אולי נתתי את הברכה למי שלא צריך? לאדם הלא נכון? אוי ואבוי. מה יהיה? אי אפשר לתקן את זה. אולי ח"ו עשיתי נזק שאי אפשר לתקן. על המזבח הוא חרד, כי זה פחד מוות טבעי, שיש לכל ילוד אשה, ככה ה' הטביע בבריאה, שיהיה פחד מוות. אבל למרות שהוא פוחד מהמשימה, הוא יודע שהוא עושה את הדבר הנכון, שהוא עושה רצון ה' והוא הולך לעולם הבא, לעולם שכולו טוב.

אבל כאן, אולי הוא עשה טעות לכל הבריאה? ולא רק שהוא לא תיקן את חטא אדם הראשון הוא עוד הוסיף עליו לכל הדורות? והוא יהיה אחראי על הנזק של כל הדורות וכל העולמות בגלל זה? אתן יודעות איזה פחד זה? "ויאמר מי אפוא הוא הצד ציד ויבא לי ואכל מכל בטרם תבוא ואברכהו גם ברוך יהיה"

אומר המלבי"ם: נתקבצו פה כמה פליאות, עד שנראה בעליל כי דבר ה' הוא!:

1. מי איפוא - מי היה פה ונעלם פתאום מן העין ולא נודע לאן הלך? מי זה?
2. מיהו הצד ציד? הלא אתה הוא היודע ציד ולא מישהו אחר. יעקב הוא איש תם יושב אהלים, אתה הצידי? אז מי צד את הצידי?
3. "ויבא לי" - איך מישהו ידע להביא לי? הרי היום ביקשתי ממך, ורק אתה ידעת מזה, איך מישהו אחר פתאום עלה על דעתו לבוא ולהביא לי ציד, בדיוק היום אחרי שביקשתי ממך את זה?
4. "ואכל מכל" - ועוד יותר, טעמתי מכל המטעמים והיה להם טעם של כל המעדנים של העולם, מי ככה בישל?
5. "בטרם תבוא" - ואיך מישהו הזדרז ככה לעשות את כל זה עוד לפני שבאת?
6. "ואברכהו" - וברכתי אותו, ולא הרגשתי שזה איש אחר?
7. "גם ברוך יהיה" - מבינים מכל זה שה' הסכים על ברכה זו, זה משמים, לכן "גם ברוך יהיה".

ועשו נחרד, מה?! **"הברכה אחת הוא לך אבי ברכני גם אני אבי וישא עשו קולו ויברך"**. זהו? נחתם הגורל? אין יותר מה לעשות? אין לך עוד ברכה גם בשבילי? אומר לו יעקב **"על חרבך תחיה ואת אחיך תעבד והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך"** (בראשית, כז, מ').

מה הפירוש? הרי לפני זה יצחק אבינו מישש את יעקב כדי לדעת אם הוא יעקב או עשו, ובגלל שרבקה שמה לו עורות גדיים על הזרועות, הוא הרגיש אותו שעיר כמו עשו, אבל הרול שלו נשמע כמו של יעקב, "הקול קול יעקב והידיים ידי עשו". צריך להבין שהתורה לא כותבת לנו את זה סתם. זה לא שהיא מתארת לנו את הדילמה של יצחק אבינו, והמלים שנפלטו לו מהפה בזמן הדילמה. כל מה שהתורה כותבת זה אמת נצחית.

יש שני מצבים: או "הקול קול יעקב" או "הידיים ידי עשו". על זה אמרו חז"ל "בזמן שקולו של יעקב נשמע בבתי כנסיות וכו' אין הידיים ידי עשו". כישראל לומדים תורה בבתי מדרשות ונשמע קולם בתורה ובתפילה - אין ידי עשו יכולות לשלוט בהם, אין שליטה לסט"א. אבל בזמן שנפסק "קול יעקב" מבתי מדרשות - מיד יש שליטה לסט"א, מיד הידיים ידי עשו". מה אתן חושבות כל הצעקה היום על נושא הגיוס? אמר אחד השדרנים הידועים, שכחתי את השם שלו, מה באמת כמה אלפי בחורי ישיבה חרדים הם שיצילו את צה"ל? יש עשרות אלפים שלא גויסו מהמגזר החילוני. כמה בחורים שאין להם שום הכשרה מאז קטנותם - הם שיצילו את צה"ל? ברור שזה מלחמת דת. יש פה כוחות עליונים מלמעלה שנלחמים, זו המלחמה בין

הסטרא לקדושה. הסטרא יודעת שכשהקול קול יעקב - אין הידיים ידי עשו. הסטרא רוצה להשבית את קול התורה של יעקב.

זה מה שיצחק אומר "והיה אם תריד - ופרקת עולו" אני שמתי את יעקב גביר עליך. בדרך הטבע לך יש יותר כח. לסטרא יש יותר כח עלינו פה בעולם הזה, כי היא משלמת מזומן. היא מיד נותנת תענוג. תענוג מתוק מלא סוכר, וצבעי מאכל ו - E למיניהם. היא ממכרת, היא טווה רשת עכביש. אז יצחק נתן סיוע לכח הקדושה, לעמוד מול פיתויי היצר. אבל במה זה תלוי? בבחירה של האדם. אם האדם מתרחק מהקדושה ומתורה - מי רודה בו? הסטרא. זה "והיה עם תריד" אם יעקב יפרוק מעצמו את קול התורה ועול המצוות - אתה תהיה רודה בו "ופרקת עולו", הוא לא יהיה האדון שלך, אלא אתה שלו.

נכון שנתתי לו שליטה, נכון ששמתי אותו אדון עליך, אבל כל זה בתנאי שהוא מחובר לייעוד שלו, מחובר לה' ית', מחובר לתורה, מחובר לקדושה. אם הוא עוזב - אתה נכנס לתמונה. מה מעכשיו הסטרא תנסה בכל עוזה לעשות כל הדורות? לגרום לכל אחד מישראל לבחור במה? בתורה או יבחר ברחוב? בקדושה או במה שיש לסטרא להציע? לאיזה צינור נתחבר? לאיזה דעת נתחבר? איך היא תראה לנו את הקדושה? יפה, אמיתי וזוהר או שחור, עלוב ופנאטי? איזה רבנים היא תראה? צדיקים, פרושים, חסידים, גומלי חסידים או רבנים שעושים כל מיני מעשים מגונים?

קודם היא תכשיל אותם, תפיל אותם ברשת ואח"כ תפרסם את זה לכלל ישראל. עוד רב ועוד רב ועוד רב. מסופר שהבעל שם טוב הלך פעם עם החסידים שלו בטבע, הגיע לשני עצים ממש גדולים, אם מלא מלא עלים. ודפק את הראש שלו באחד העצים. הוא אמר להם - אתם רואים את העלים על העצים האלה? ככה רבני שקר יהיו בדור האחרון. כמו שפעם היו נביאי שקר, לנו יש רבני שקר.

הזוהר הקדוש כותב שבאחרית הימים יהיו ראשי ישיבות וראשי ב"ד מערב רב. הערב רב יתלבשו גם בתור ראשי ישיבות גם בתור דיינים, לא כולם, אבל יהיו. והם יחטאו ויחטיאו. ואותם הסטרא תפרסם בשער בת רבים - זה התורה, זה הרבנים, זה הדרך האפלה הזאת, תראו מה היא מצמיחה.

זה דרך הנחש, שכוחו בפיו, זה עשו שצד נשמות בפיו. מחטיא אותם מפתה אותם בכח הלשון, מצייר להם את הסטרא באופן נעלה ואת הקדושה באופן מבוזה. זה המלחמות האחרונות שבדור אחרון על הדעת של בני ישראל. מלחמות גוג ומגוג זה מלשון ההגיגים. הגיגים זה מחשבות, מלחמות על המחשבה, על התודעה. מי שישלוט על התודעה ישלוט על הנשמות.

עוד מעט חנוכה, הכהן הגדול יקרא: מי לה? אלי. צאו מהתודעה היוונית המקולקלת, היא באה אליך בפילוסופיה יפה, ביפיפות נפש. ויפת אלקים ליפת. יון הוא מצאצאי יפת. דעות של יפי נפש אבל בלבו 7 תועבות. מה עשה עשו יפה הנפש, ששאל את אבא שלו "אבא איך מעשרים את המלח?" באותו יום שסבא שלו, אברהם אבינו, נפטר, מה הוא עשה? 5 תועבות: ביזה את הבכורה, כפר בתחיית המתים, הרג את הנפש, בא על נערה מאורסה, כפר בעיקר. אבל הוא כזה ערום, כי ערום היה הנחש יותר מכל חית השדה, הוא מתחזה לצדיק. אפילו את אבא שלו הוא הצליח לרמות שהוא בא בשם התורה, בשם השלום, בשם השלמות, בשם כל הטוב.

אז בכל נסיון שיש לנו אנחנו צריכים לשאול את עצמנו: הדרך שאנחנו רוצות ללכת בה, מאיזה צד היא באה, מהקדושה או מהסטרא? עצה של מי זה? של הנחש או של רבקה? במי אנחנו בוחרות? בשביל זה

באנו לפה לעולם הזה, לבחור במלכות ה'. אם יבוא מישהו ויגיד לנו, בכל ניסיון שלא יהיה, שאין בחירה - זה עצת הסטרא.

באחרית הימים, זו המלחמה האחרונה, המלחמה על התודעה. אנחנו בעיצומה של מלחמה על התודעה, שרק תלך ותגבר עד בוא משיח. יש לנו את ברכת יצחק אבינו. הברכה, לקדושה, שבא ברא הקב"ה את העולם, באות ב', כי היא המקיימת את העולם בקדושה. ברגע שנרצה לדבוק בקדושה, למרות כל הכיסויים, וההסתר, והבלבול, וההרגשה של אין אונים. ברגע שנרצה ונתפלל לה, ונלך אחריו בתמימות, שזה הדרך של יעקב אבינו, "יעקב איש תם יושב אהלים" ושל אברהם אבינו "התהלך לפני והיה תמים" - אז נראה שיש לנו סיעתא דשמיא, כי הבא להיטהר - מסייעין בידו.